

Schuilen bij God – Ruth 2

Lezing: Ruth 2 (NBV)

¹Nu was Noömi van de kant van haar echtgenoot Elimelech verwant aan een belangrijk man, die Boaz heette.

²Ruth, de Moabitische, zei tegen Noömi: 'Ik zou graag naar het land willen gaan om aren te lezen bij iemand die me dat toestaat.' Noömi antwoordde: 'Doe dat maar, mijn dochter.' ³Ze ging dus naar het land om aren te lezen, achter de maaiers aan. Het toeval wilde dat de akker waar ze kwam van Boaz was, het familielid van Elimelech. ⁴Na enige tijd kwam Boaz zelf eraan, uit Betlehem. 'De HEER zij met jullie,' groette hij de maaiers. 'De HEER zegene u,' groetten zij terug. ⁵Boaz vroeg de voorman van zijn maaiers: 'Bij wie hoort die jonge vrouw daar?' ⁶De man antwoordde: 'Dat is de Moabitische vrouw die met Noömi is teruggekeerd. ⁷Toen ze hier aankwam zei ze: "Ik zou graag achter de maaiers aan willen gaan om aren te lezen bij de schoven," en nu is ze hier al de hele dag, vanaf de vroege ochtend – ze heeft maar even gezeten.' ⁸Daarop zei Boaz tegen Ruth: 'Luister goed, mijn dochter. Je moet niet naar een andere akker gaan om aren te lezen; ga hier niet weg maar blijf dicht bij de vrouwen die voor mij werken. ⁹Volg ze op de voet en houd je ogen gericht op het veld waar gemaaid wordt. Ik zal mijn mannen zeggen je niet lastig te vallen. Als je dorst hebt, ga dan naar de kruiken en drink van het water dat ze daar scheppen.' ¹⁰Ze knielde, boog diep voorover en zei: 'Waaraan heb ik het te danken dat u zo goed voor mij bent, terwijl ik toch maar een vreemdeling ben?' ¹¹En Boaz antwoordde: 'Meer dan eens is mij verteld over alles wat je voor je schoonmoeder hebt gedaan na de dood van je man: dat je je vader en moeder en je geboorteland hebt verlaten en naar een volk bent gegaan dat je volkomen onbekend was. ¹²Moge de HEER je daarvoor rijkelijk belonen – de HEER, de God van Israël, onder wiens vleugels je een toevlucht hebt gezocht.' ¹³'Ik dank u, heer,' zei ze, 'want u hebt zich mijn lot aangetrokken en mij moed ingesproken, terwijl ik niet eens bij u in dienst ben.'

¹⁴Toen het etenstijd was zei Boaz tegen haar: 'Kom maar hier en neem een stuk brood en doop het in de wijn.' Ze ging naast de maaiers zitten, en hij gaf haar geroosterd graan. Ze at tot ze genoeg had en ze hield zelfs nog over. ¹⁵Toen ze weer opstond om te gaan werken, gaf Boaz zijn mannen de volgende opdracht: 'Laat haar ook tussen de schoven aren lezen, zeg daar niets van. ¹⁶Integendeel, jullie moeten juist wat halmen voor haar uit de bundels trekken en die laten liggen, zodat zij ze op kan rapen. Verwijt haar dus niets.' ¹⁷Zij werkte tot de avond op het veld en sloeg de korrels uit de aren die ze geraapt had. Het was ongeveer een efa gerst. ¹⁸Ze pakte het op en ging terug naar de stad.

Toen Noömi zag hoeveel ze verzameld had, en toen Ruth haar ook nog gaf wat ze van het middagmaal had overgehouden, ¹⁹riep ze uit: 'Waar heb jij vandaag aren gelezen, waar heb je gewerkt? Gezegend de man die zo goed voor jou geweest is!' Ruth vertelde haar schoonmoeder dat de man bij wie ze die dag gewerkt had Boaz heette. ²⁰Toen zei Noömi tegen haar schoondochter: 'Moge de HEER hem zegenen, want hij heeft trouw bewezen aan de levenden en aan de doden.' En ze vervolgde: 'Hij is een naaste verwant van ons en kan daarom zijn rechten als lossen laten gelden.' ²¹En Ruth, de Moabitische, zei: 'Hij heeft ook nog tegen me gezegd dat ik bij zijn maaiers moest blijven totdat zijn hele oogst is binnengehaald.' ²²'Het is goed dat je optrekt met de vrouwen op zijn land, mijn dochter,' zei Noömi tegen Ruth, 'want dan zal niemand je op een ander veld lastig kunnen vallen.' ²³Ze bleef dus aren lezen bij de vrouwen die voor Boaz werkten, tot het einde van de gerste- en de tarweoogst. Al die tijd woonde ze bij haar schoonmoeder.

Preek

Camera

Toeval bestaat niet. Dat is wat er vaak gezegd werd als je het woord 'toevallig' gebruikte. Zeker als het om grotere dingen gaat die onverwacht gebeuren, dan wil dat nog wel eens door mijn hoofd spoken. Maar is het eigenlijk wel zo? Zit er achter alles een bedoeling? Echt alles? Ik vind dat best een lastige gedachte. Paulus zegt in het Nieuwe Testament, dat er veel zinloosheid is. (Romeinen 8) Ik vind dat troostvol. Niet alles is leiding. Niet alles heeft een diepere laag, waar je naar op zoek moet.

Gemeente

Kijk, God kan toevallige gebeurtenissen wel gebruiken in zijn plannen. Dat zie je om de klipklap in de Bijbel. En in onze levens. Maar het gaat te ver om dan te zeggen dat God alles van te voren plant. Dat hij de keuzes van Ruth stuurt. Laten wij maar niet te hoog denken. Het is complex. En laten we dan maar niet wegverklaren dat hier staat *'Het toeval wilde, dat de akker waar ze kwam van Boaz was.'*

Camera

We maken dingen soms veel te verheven. En daarmee maken we het anderen soms best moeilijk. Vorige week hadden Peter Colijn en ik weer een gesprek met jongeren. Eén van hen zei, dat hij God nog nooit echt gevoeld heeft. Dat 'ie niet gemerkt heeft dat God een persoonlijke band met hem heeft. En ik weet dat er veel meer zo zijn. Tieners, twintigers en dertigers. En ook daarboven. Die niet iets ervaren van God. Die jaloers zijn op anderen, die daar zo gloedvol over kunnen vertellen.

Gemeente

Soms wordt gedaan alsof je er dan pas echt bij hoort. Als je God ervaart. Als je gevoel meekomt met je geloof. Als je je aangeraakt weet. En het is prachtig als je dat mag ervaren. Zeker! Maar maak die ervaring dan niet tot norm. Niet voor jezelf. En niet voor anderen. Het evangelie is vaak veel aardser. Veel minder verheven.

Camera

We leven in Advent. Gods zoon wordt mens. Aardser kan niet. Gewoner ook niet. En dat geldt ook in de verhalen naar aanloop van Kerst. Ruth wordt straks één van de over-oma's van Jezus. En dat verhaal is helemaal niet zo verheven.

Gemeente

Neem bijvoorbeeld de motieven die Ruth had om mee te gaan met Noömi. (We zagen dat vorige keer). Ze spreekt min of meer uit dat ze tot elkaar veroordeeld zijn. Ze verbindt haar lot aan dat van haar schoonmoeder, maar dat is helemaal niet zo diepgaand. Wat wist ze van de God van Israël? Wat verwacht ze van de sfeer in Betlehem? Hoe zij bejegend zal worden als vijandige Moabitische? In een tijd dat iedereen voor zich leeft? Zou ze vriendelijker ontvangen worden dan veel asielzoekers door heel wat Nederlanders? Zo verheven is het allemaal niet.

Camera

Maar vers 12 dan? Dat is toch wel verheven? *'Moge de HEER je daarvoor rijkelijk belonen – de HEER, de God van Israël, onder wiens vleugels je een toevlucht hebt gezocht.'* Dat is toch mooi? Ruth schuilt bij God, zo zegt Boaz hier. Zeker is dat mooi. Maar hoe gaat dat hier in zijn werk, dat schuilen?

Gemeente

Ik wil drie dingen kort bijlangs gaan:

Slide Schuilen bij God is schuilen bij Gods regels

Ik merk regelmatig dat mensen een hekel hebben aan regels. Ook of misschien juist wel in de kerk. En ik begrijp dat aan één kant wel. Regels zijn té vaak gebruikt of ingesteld om mensen kort te houden. Dan doen ze je juist géén recht. Maar Góds regels zijn bedoeld om je recht te doen. En ruimte te geven. Eén van Gods regels is de redding voor Ruth en Noömi.

Slide Leviticus 19

Over het binnenhalen van de oogst

⁹Als jullie koren maaien, mogen jullie niet tot aan de rand van de akker maaien. En als er na de oogst nog koren blijft liggen, mogen jullie dat niet oprapen.

¹⁰Bij de druivenoogst mogen jullie maar één keer druiven plukken. De druiven die na het plukken op de grond gevallen zijn, moeten jullie laten liggen.

Want alles wat blijft liggen, is voor de arme mensen en de vreemdelingen. Ik ben de Heer, jullie God. (BGT)

Camera

Dat is een prachtige regel van God. Hij heeft er oog voor als je het niet redt. En Ruth stelt zich onder die regel. Dat is nogal wat: toegeven dat je het niet redt. Vraag maar eens aan mensen die de voedselbank bezoeken, of eten krijgen van Wijkrestaurant Bij de Provenier. Aan mensen die in de schuldsanering zitten. Hoe moeilijk het was en hoe lang het geduurd heeft voor ze die drempel over waren. Om toe te geven dat het nodig was.

Gemeente

Ruth schuilt bij deze regel van God. Het geeft haar veiligheid. Ze weet zich gezien. Daar zijn Gods regels voor bedoeld. En schuilen bij God is dus niet iets overgeestelijks! Ik zou niet weten hoe je onder zijn vleugels moet vluchten. Waar vind je God? Waar vind je zijn vleugels? Geen idee. Maar zie hier: het heeft iets heel nuchters: gewoon, God vinden in de regels die hij stelt. Je veilig weten binnen de kaders die hij geeft.

...

Camera

Maar ja, die regels moeten wel uitgevoerd worden door mensen. En dat is best tricky. Zeker in de tijd van de Rechters, als iedereen doet wat goed is in eigen ogen. En ook nu. Hoe ik-gericht zijn mensen in die tijd niet en in de onze. Daarom zijn regels alleen niet voldoende.

Slide Schuilen bij God is schuilen bij Gods mensen

Gemeente

Het gaat er om hoe mensen die regels toepassen! Als ze ik-gericht worden toegepast, dan bieden ze helemaal geen veiligheid. Als de regels van God misbruikt worden om anderen klein te houden. Zoals denk ik ook in ons kerkelijke verleden regelmatig gebeurde. Ja, dan blijft er niks over van de ruimte en de richting. Dan voel je je juist *niet* gezien.

Camera

De regel van Leviticus 19 die we zojuist zagen. Die kun je interpreteren zo smal of ruim als je wilt. Want hoe breed moet die rand zijn die je laat staan? Hoe langzaam pluk je de druiven om maar niets

voor anderen te laten hangen? God legt zijn regels in handen van jou en mij. Laat jij door jouw houding iets van God zien? Of verberg jij hem juist? Kunnen mensen schuilen bij jou? Zoals Ruth bij Boaz?

Gemeente

Want zo werkt het vaak. God spreekt niet zo rechtstreeks uit de hemel. Ook in de tijd van de Bijbel veel vaker niet dan wel. Je kunt hem vinden bij zijn mensen. Ik hoop ook bij jou en mij. Geen stem uit de hemel, maar een hand op je schouder. Zo werkt God veel vaker. Zo mag je bij hem schuilen.

Slide Schuilen bij God is schuilen bij *de mens* van God

Camera

De perfecte toepassing van deze beide principes vinden we in Jezus. Hij past de regels toe zoals God ze bedoelt. Hij heeft de houding van God zelf in zijn kijken naar mensen, in zijn liefde voor de wereld. En dat is helemaal niet zo verheven. Dat begint in een dierenverblijf, met herders op kraambezoek. In een gezin van eenvoudige mensen. Dat is een menselijk verhaal en juist daarin schijnt God in al zijn glorie. Omdat Jezus iemand is bij wie je kunt schuilen. Omdat hij de regels juist hanteert, naar hun bedoeling. En omdat hij, mede daardoor, echt een mens van God is.

Gemeente

Hier in Ruth wordt daar ook iets van zichtbaar. Een verhaal, waarin toeval een belangrijke rol speelt. En allerlei menselijke factoren. Juist in die nuchtere, gewone dingen blijkt veel van God te zitten. Dán krijg je ruimte om te schuilen bij hem.

Amen